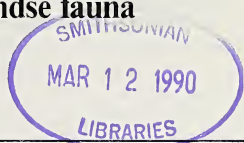

Sphegina sibirica nieuw voor de Nederlandse fauna (Diptera: Syrphidae)

L. J. VAN DER ENT & P. A. JANSEN

ENT, L. J. VAN DER & P. A. JANSEN, 1990. *SPHEGINA SIBIRICA* NEW FOR THE FAUNA OF THE NETHERLANDS (DIPTERA: SYRPHIDAE). - *ENT. BER., AMST.* 50 (2): 13-14.

Abstract: *Sphegina sibirica* Stackelberg has been recorded new for The Netherlands in June 1988. Twice single specimens were found in lowland in damp shady places near stagnant, eutrophic water. The larvae of *S. sibirica* are assumed to make environmental demands that differ from those of other European species of *Sphegina*.

Corr.: P. A. Jansen, Kroos 14, 1273 EE Huizen.

Inleiding

Het genus *Sphegina* omvat kleine (5-8 mm lichaamslengte), bijna kale, slanke vliegjes met verdikte dijen en met een in het begin vernauwd, knotsvormig achterlijf (Van der Goot, 1981). De larven hebben een korte adembuis en zijn aangepast aan het leven in een aquatisch milieu. De vliegen worden in de regel op beschaduwde plaatsen in de buurt van water aangetroffen.

S. sibirica Stackelberg is van alle andere Europese *Sphegina*-soorten te onderscheiden door de volledig gereduceerde eerste sterniet (Van der Goot, 1981; Thompson en Torp, 1986). De soort wordt daarom apart geplaatst in het subgenus *Asiosphegina*. De typische en in Europa meest aangetroffen vorm van *S. sibirica* is geheel zwart van kleur.

Tot voor kort waren uit Nederland drie van de Europese *Sphegina*-soorten bekend. *S. clunipes* (Fallén) is daarvan de minst zeldzame.

S. sibirica in Nederland

In 1988 werd door beide auteurs onafhankelijk *S. sibirica* op twee plaatsen - nieuw voor de Nederlandse fauna - verzameld.

Het eerste in Nederland vastgestelde exemplaar betrof een mannetje, dat door de tweede auteur op 14 juni 1988 te Huizen (NH.) werd gevonden (Amersfoort-coördinaten: 146, 3-479, 1). De vindplaats betreft een vochtige, dichte bosschage langs een kanaaltje, deel uit-

makend van een plantsoen te midden van nieuwbouwwijk op opgespoten zand. Het exemplaar werd aangetroffen in de schaduw op een wilgetakje. Het zal worden opgenomen in de collectie van het Zoologisch Museum te Amsterdam.

Op 17 juni werd door de eerste auteur bij het Biologisch Station Wijster (Dr.) een vrouwtje van *S. sibirica* gevangen (coördinaten: 230, 4-537,3). Ze werd aangetroffen in een schaduw- en brandnetelrijke wegberm op een bloeischild van zevenblad (*Aegopodium podagraria* L.). In de nabije omgeving van de vindplaats lagen in het bos enkele ondiepe geëutrofeerde sprengen. Dit exemplaar is bijgezet in de collectie van de vakgroep Entomologie van de Landbouw Universiteit te Wageningen.

Discussie

Beide waarnemingen werden gedaan in vochtige en schaduwrijke habitats, nabij voedselrijk water. Dergelijke habitats komen in Nederland veelvuldig voor. *S. sibirica* lijkt hiermee qua habitatkeuze minder kieskeurig dan bijvoorbeeld *S. clunipes*. Die soort beperkt zich in Nederland voornamelijk tot bronbosjes en schone beken in bossen, de plaatsen waar de eiafzet plaats heeft en de larven tot ontwikkeling komen (Van der Goot, 1981 en eigen waarn.).

Waarnemingen aan gevestigde populaties van *S. sibirica* in onder andere België en West-Duitsland bevestigen het voorkomen van *S. sibirica* in allerlei struikenrijke wegbermen, bosschages en dergelijke in de buurt van greppels en andere stilstaande, voedselrijke, water-tjes (Verlinden & Decler, 1987 en eigen waarn.). Op grond hiervan mag worden aangenomen dat de larven van *S. sibirica* andere eisen aan hun milieu stellen dan die van *S. clunipes* en andere Europese *Sphegina*-soorten.

Het aantreffen van *S. sibirica* in laagland betekent dat de soort niet beperkt is tot hoogten boven de 550 à 600 m, zoals Verlinden & Decler (1987) eerder suggereerden voor België.

Daar het hier om op zichzelf staande waarnemingen van één exemplaar gaat, is er vooralsnog geen reden aan te nemen dat *S. sibirica* zich in Nederland gevestigd heeft. Daarbij komt dat het gevonden vrouwtje ondanks de daarvoor geschikte periode geen aanwezigheid van eieren in de buikholte vertoonde. Wij ne-

men aan dat het hier om immigranten vanuit België en/of Duitsland gaat.

Vestiging van *S. sibirica* in Nederland in de nabije toekomst achten wij echter allerminst onwaarschijnlijk.

Dankwoord

Wij zijn dank verschuldigd aan de heren B. Brugge, V. S. van der Goot en J. A. W. Lucas voor hun suggesties en het kritisch doorlezen van het manuscript.

Literatuur

- GOOT, V. S. van der, 1981. De zweefvliegen van Noordwest-Europa en Europees Rusland, in het bijzonder van de Benelux. - *Bibl. K. Ned. Natuurh. Veren.*, Hoogwoud 32: 1-275.
- THOMPSON, F. C. & TORP, E., 1986. Synopsis of the European species of *Sphegina* Meigen (Diptera, Syrphidae). - *Ent. scand.* 17: 235-269.
- VERLINDEN, L. & K. DECLER, 1987. The hoverflies (Diptera, Syrphidae) of Belgium and their faunistics: Frequency, distribution, phenology - *Studiedoc. k. belg. Inst. Natuurwet.* Brussel 39: 1-170.

Geaccepteerd 26.xi.1989.